

P r o p a s t

Ruthar ze Svatoboru
podzim 2018

Propast

Říjen 1990

Zdeněk Mrázek ještě nikdy nebyl tak zmatený a vystrašený jako toho posledního říjnového pátku, kdy mu někdo, právě když se vracel ze školy domů cestou okolo lesa, přehodil kolem krku stahovací smyčku a jediným trhnutím jím smýkl k zemi tak prudce, že ho pád na cestu téměř připravil o vědomí. Než se však stačil vzpamatovat, přetočil ho neznámý útočník na břicho a silou železného stisku mu zkroutil paže dozadu. Pak se ozvalo cvaknutí pout, jejichž kovové polibky ucítil Zdeněk na svých zápěstích. Rychle se zhluboka nadechl, aby mohl z plných plic zakřičet o pomoc, byť správně předpokládal, že by ho na tomto místě s nejvyšší pravděpodobností stejně nikdo nezaslechl.

Žádný výkřik však nezazněl, neboť mu v tom zabránil kus látky a kobercová páska. Ukazovalo se, že útočník neponechává náhodě vůbec nic.

Poté neznámý seskočil ze zad své oběti a dvěma skoky zamířil k druhému konci lana. Omotal si ho kolem pravé ruky, levou rukou se chopil lana o pár desítek centimetrů vedle a otočil se směrem k lesu, z něhož přišel. Pak vykročil vpřed a šokovaný Zdeněk si uvědomil něco strašného.

Ať už byl tím neznámým útočníkem kdokoli, očividně mu nešlo o peníze. Zjevně to nebyl ani násilník hledající vhodnou oběť ke zmlácení. Ne, tohle jistě nebyl jen tak někdo. A s hrůzou, jakou Zdeněk, dosud nepoznal, pochopil i něco ještě horšího. Kdyby byl onen muž, v černé bundě s kapucí oděný, jak si Zdeněk stačil všimnout, obyčejným vrahem, už by ho nejspíše zabil. Místo toho se dočkal roubíku, pout a nějakého starého kousavého lana, jež se mu zařezávalo do krku a spojovalo ho s útočníkem.

On mě nechce okrást, pochopil Zdeněk. Nechce mě zmlátit, dokonce mě nechce ani zabít. On si mě odvádí!

Jemná mlha se vznášela nad zemí a mezi stromy. Lehce mrholilo. Některé listnaté stromy již opadaly. Jejich holé větve v bílé mlze sychravého podzimního odpoledne vypadaly jako pařáty smrti tyčící se k nebi ve výhružných gestech. Velké kameny porostlé bledými mechy se jevily jako zlovolní diváci, kteří rádi pozorují všechny možné okamžiky, v nichž se srazí život se smrtí.

Zdeněk Mrázek nemotorně klopytál za neznámým mužem. Nic jiného dělat nemohl. Neznámý spěchal a Zdeněkovi se chvílemi zdálo, že se jeho podivný únosce lesem spíše vznáší, než že běží. Jako kdyby mu snad mlha propůjčovala svou moc plout nad zemí.

Ať už to však bylo jakkoli, jisté bylo především to, že mu Zdeněk pořádně nestačí, což v jeho případě znamenalo, že čím více vzduchu potřeboval dostat do svých plic, tím méně ho tam reálně dostat mohl, neboť mu to stále se pevněji utahující se smyčka a roubík v ústech nesmírně ztěžovaly.

Dýchat pouze nosem se Zdeňkovi nikdy v životě nezdálo tak nedostačující jako právě nyní. Aby toho nebylo málo, nepříjemně ho bolely prsty. Skoro je necítil, jak se mu pouta utažená nadoraz zarývala do obou zápěstí.

Nemohlo to být ani sto kroků, co s neznámým ušlí směrem do hlubin lesa, a Zdeněk už nebyl schopen rozlišit, zdali je zmáčený od jemného deště, nebo od svého vlastního potu. Každých několik kroků zakopával a padal k zemi, ale nemilosrdné škrtící lano ho nutilo pokaždé znovu vstát a nedobrovolně následovat svého únosce.

Během té pouti plnilo Zdeňkovu hlavu plno různých myšlenek, otázek i krátkých úvah. Les, jímž ho neznámý vedl, byl velmi rozsáhlý. Ohraničovala ho jen pole a nepatrné louky zvolna přecházející v další menší lesíky, o nějaké civilizaci v blízkosti lesa se příliš hovořit nedalo. Zdeněk bydlel v malé vesničce vzdálené asi necelé tři kilometry od místa, kde byl přepaden. Vesnička však bylo na uskupení devíti domů až příliš silné slovo. Cesta, jež k ní vedla a po které si to i dnes Zdeněk vykračoval, dokonce ani nebyla asfaltová.

Jediné střípky civilizace, pokud se to tak dalo nazvat, představovalo několik málo nevelkých chatářských oblastí. Ty se však nacházely většinou na opačném konci lesa od domu, v němž bydlel Zdeněk u svých pěstounů. A to mohlo být asi takových osm kilometrů daleko.

Zdeněk sice nebyl lesní typ, ale věděl, že tyto lesy jsou naplněny určitou rozporuplností, jak obvykle říkávali lidé, kteří je navštěvovali. Měli na mysli skutečnost, že v lese je mnoho prosluněných a skutečně malebných oblastí, kde zurčí čisté potůčky a zpívají ptáci, ale také několik míst, jímž se většina lidí raději vyhne. Zdeněk nebyl hlupák, věděl dobře, že jednou takovou temnou oblastí ho neznámý právě vede.

Dále Zdeňkovu mysl zaměstnávaly nepříjemné otázky, na něž nemohl najít odpověď. Přesto nedokázal jejich vodopád zastavit. Kam jej neznámý muž vede? Proč si vybral právě jeho? Byla to náhoda, nebo čekal právě na něj? Co je ten člověk zač? A je to vůbec člověk?

Nejčastěji se mu však drala na mysl otázka, již si pokládal od samého začátku. Přežije to vůbec?

Palba otázek tohoto druhu však náhle ustala, ovšem nebylo to tak úplně Zdeňkovou zásluhou. On je nezahnal. Zahnal je nevěřicný údiv, který jím i v takovém stresu, jaký právě prožíval, dokázal otrást.

Neznámý muž se na chvíli zastavil. Zdeněk se zprvu domníval, že se jeho únosce snaží najít správnou cestu, byť se za tento závěr sám v duchu

káral, neboť bylo od začátku jasné, že tento muž lesem nebloudí, ale je s ním zajedno.

Ne, neznámý nehledal cestu. Zíral do tmy, která se rozprostírala přímo před nimi, jako by se procházela mezi kmeny dubů a buků. Noc ještě nepadla, ale tma rozprostírající se v této části lesa byla skutečná. A ačkoli si Zdeněk myslel, že ho v tuto chvíli nic víc už překvapit nemůže, přeci byl šokován znovu.

Těsně před tím, než neznámý znovu škulbl provazem a vykročil vstříc temnotě, poohlédl se koutkem oka po své oběti. Kdyby do Zdeňka v tu chvíli udeřil blesk, nebyl by překvapenější. Přes veškerou bolest a únavu, přes nedostatek kyslíku, přes roztřesená kolena, jež se chvěla každou chvílí více a více, přes pařát strachu, kterým jej svíral temný les, i přes smyčku kousavého provazu pijící první kapky krve z rozdrásané kůže na krku, přes to všechno si byl Zdeněk jistý, a býval by na to i přísahal, že pod kapucí neznámého zahlédl tvář Viktora Zábranského, svého o rok mladšího spolužáka z gymnázia.

Šero, do něhož ho Viktor táhl, bylo chladné, ale čímsi přívětivé. Čímsi odporným přívětivé. Zdeněk to cítil. Něco zlého k němu vztahovalo své ledové ruce, aby mu jimi zakroutilo krkem, nebo aby mu jimi, přinejmenším, vyrvalo srdce z těla.

Byl to strach, nebo zjištění, že neznámým únoscem je právě Viktor, co ve Zdeňkovi roznítilo plamínek odvahy a vzdoru? Tím si sám Zdeněk jistý nebyl. Přesto, a nebo právě proto, zpevnil své šíjové svalstvo a sebral všechnu sílu, aby jí trhl směrem dozadu s úmyslem vytrhnout Viktorovi lano z rukou a pak se hnát co nejrychleji pryč z tohoto proklatého místa.

Až napočítám do tří, pomyslel si. Jedna, dva...

Do tří nedopočítal. Těsně před tím se mu smyčka kolem krku s nemilosrdnou, ba až zvrácenou krutostí zaryla do krku, že z toho Zdeněk pod její agresivitou upadl na zem. Smyčka nepovolovala a Zdeněk se začal zmítat na zemi a fialovět.

„Kroutiš se jak had, Zdeňku,“ doléhal k němu z dálky čímsi zastřený hlas Viktora Zábranského. „Nemůžeš utéct. Nemůžeš mě ničím překvapit. Vidím ti do hlavy. Tvůj život patří mě a bude předán jako dar.“

Pak lano povolilo, ale ne na dlouho. Za několik málo vteřin už Zdeněk opět klopýtal šerem a hlavou mu vířily úplně jiné otázky a úvahy než dříve.

Předně nemohl pochopit jeden fakt. Jak je možné, že jej skoro o hlavu menší, drobnější a o rok mladší Viktor tak snadno přemohl už tam na cestě a teď i tady, aniž by mu to dalo sebemenší námahu? Viktor přeci nebyl žádný silák ani rváč. To Zdeněk věděl dobře. Vždyť ho sám tolikrát zmlátil.

Se svými kumpány Viktora často slovně ponižoval, napadal a vždy, když se málomluvný Viktor ze sebe pokoušel ponižující urážky neobratně

smýt neúdernými větami či pěstmi, když se na Zdeňka zaslepen vztekem vrhl, byl Zdeňkem snadno přemožen a zbit.

Mezi Zdeňkem a Viktorem nešlo o nic složitého. Zdeněk měl svoji partu a rád se před ní předváděl. Dělal to vždycky. Dělal to na základní škole a neopustilo ho to ani na gymnáziu. Rád se slovy trefoval do jiných, obzvláště, když od nich nehrozilo žádné nebezpečí.

Viktor byl Zdeňkovi navíc vždy po ruce, neboť bydlel v jednom z těch devíti domů, v nichž žil také Zdeněk. Proto byl Viktor tak snadno dostupnou a oblíbenou obětí.

Zdeněk v novém školním roce navštěvoval už čtvrtý ročník gymnázia, zatímco Viktor třetí. Od začátku školního roku se Zdeněk na Viktora chystal. O prázdninách si pořídil malý paralyzér a napadlo jej, že Viktor bude tím, na kom si ho pořádně vyzkouší. Nějakým záhadným způsobem však na svou oblíbenou oběť od září nenarazil. Ano, občas Viktora ve škole zahlédl, ale nikdy ne v takové situaci, aby ho mohl verbálně či fyzicky napadnout. A i přesto, že ho zahlédl asi tolikrát, že by to mohl spočítat na prstech jedné ruky, přičemž by mu možná i několik prstů zůstalo volných, si nyní, jako nejzavrženíhodnější dobytek tažený nesmlouvavým otrokářem zlověstně vyhlížející lesní poutí, vzpomněl, že Viktor v těch několika málo vzácných okamžicích, kdy ho Zdeněk spatřil, vypadal nějak jinak. Byl jiný než na konci minulého školního roku. V očích se mu něco blýskalo a vypadal jaksi labilně. Doslova z něj sálalo něco šíleného, ale Zdeněk tomu tehdy nepřikládal žádnou váhu. Přičítal to jen strachu. Strachu, jaký z něj Viktor musel mít po všech těch letech, kdy mu vytrvale ztrpčoval život.

Kam ho Viktor vede? Co s ním chce udělat? A jak to, že je najednou tak silný?

Lavinu vzpomínek, myšlenek a otázek ukončil Viktorův tichý hlas, který by snad nebylo normálně slyšet ani v knihovně. Zdeněk ho však slyšel jasně a zřetelně. Hlas byl totiž v přímém kontrastu s mrtvolným tichem, jež v šerém lese panovalo. A nebo možná byl s tímto tichem v dokonalém souladu.

„Pohleď, Zdeňku,“ zašeptal Viktor, „pohleď vzhůru a podívej se na oblohu.“ S těmi slovy zdvihl levou paži a prstem ukazoval do korun stromů. „Já vím, modré nebe to není. To je daleko. Daleko za černými listy těchto stromů, jež tu drží šero a temnotu. Ale věř mi, Zdeňku, tohle je to poslední nebe, co uvidíš.“

Přes všechno dosavadní vyčerpání, které Zdeňkovi sebralo i poslední zbytky zásob kyslíku, které musel rychle doplňovat hlubokým dýcháním, se mu přeci jen zatajil dech. Skutečně! Viktor nepřeháněl! Ty listy v korunách stromů nad nimi byly opravdu černé, některé snad temně, velmi temně rudé či černofialové, ale rozhodně byly temné jako plášť noci a jejich počet byl obrovský. Zdeněk nikdy neviděl tak husté koruny stromů.

Chlad se plazil po jeho zádech, našeptával mu znepokojivá slova a Zdeněk najednou nevěděl, zdali ho více děsí fakt, že listy těchto dubů a buků dolů nepropouští skoro žádné světlo, nebo skutečnost, že tyto listy, jak si právě všiml při pohledu na zem okolo sebe, nikdy neopadávají.

Znovu ho ze spárů hrůzy a údivu vyrvala Viktorova slova, jejichž obsah ho zase předal do jiných spárů jiné hrůzy. „Podívej, Zdeňku! Táhle před námi! Vidíš? To je sluneční svit. Opravdový sluneční svit. Temného nebe už sis užil, teď pojď ke světlu. Ať se rozloučíš i s ním.“

Zdeňkovi se rozbušilo srdce ještě zuřivěji. Asi tak třicet nebo čtyřicet metrů před nimi byl skutečně vidět jakýsi svazek paprsků světla dopadající mezi několik kamenů, velikosti zhruba malého osobního automobilu, rozmístěných na nepatrně vyčnívajícím pahorku.

Viktor nečekaně smýkl lanem a doslova se směrem ke zmíněnému místu rozeběhl. Zdeněk padal na zem každou chvíli, ale Viktor nezastavoval. Chvillemi Zdeňka dokonce po zemi i táhl, a to Zdeňkovi na odvaze nepřidalo. Doposud si dával naděje, že by snad mohl ve vhodnou chvíli zaútočit a Viktora přemoci, ale po tomto šíleném běhu tomu sám přestával věřit. S Viktorem se něco stalo. Zešlel. O tom Zdeněk nepochyboval.

Když Zdeněk dopadl do kuželu světla a lapal po dechu, ani si nevšiml, že Viktor zatím odhazuje nějaké roztodivné uschlé křoviny, které byly, očividně úmyslně, umístěny mezi jedním z kamenů a mohutným, zjevně prastarým, tisovým keřem. Kámen, tis a podivná dávno mrtvá křovina mezi sebou společně ukřývaly snadno přehlédnutelný otvor v zemi.

Stále otřesený Zdeněk ležel na zemi a hleděl do teplých paprsků podzimního pozdně odpoledního slunce a v jeho světle na chvíli zapomněl na všechno, co se mu dnes přihodilo. Už mu nescházel dech, nepíchalo jej v boku, nebrněly ho prsty na rukách a ani lano ho nekousalo. Na pár vteřin na všechno z toho zapomněl a cítil se dobře.

Pak světlo a jeho hřejivost zmizela. Smyčka se zakousla do jeho krku jako hladový vlk a Zdeněk cítil jak mu po zádech přebíhá lesní půda. To bylo těsně před tím, než se zřítíl do hlubin země a její temnoty.

Srpen 1990

Nejprve zkusil Viktor pohnout horními a dolními končetinami. Když se mu zdálo, že jsou v pořádku, pokusil se vstát. Podařilo se mu to. Očividně si nic nezlomil. Prvotní šok ustupoval, rozbouřená mysl se pomalu uklidňovala. Sáhl do kapsy a nahmatal svítilnu. Doufal, že se tím příšerným pádem nerozbila. Stále nemohl uvěřit tomu, že on sám pád přežil bez větších zranění. Drobná škrábnutí nepočítal. Nebylo pochyb o tom, že přežil jen se štěstím.

O letních prázdninách chodil do lesa každý den. Bloudil, objevoval nová místa, procházel se, odpočíval. Ve stínu stromů se schovával před spalujícím sluncem a užíval si svěží lesní vzduch v období, kdy se celý kraj utápěl v nesnesitelných vedrech trvajících celé týdny. Jednoho srpnového týdne se však zdálo, že se příroda pokouší vyrovnat misky vah. Přišel vydatný déšť, který neustával.

Viktor se v tomto počasí vydával do lesa s ještě větší radostí než obvykle. Nosil dlouhou pláštěnku s kapucí a trávil v přírodě každý den mnoho hodin.

Jednou, bylo to odpoledne, ačkoli soumrak nebyl příliš daleko, když se už vracel domů, vyšplhal po neznámém zalesněném svahu a náhle se ocitl na zvláštním místě, kde panovalo šero a stromy měly ve svých korunách jen tmavé listy. Všiml si zvláštního kamenného uskupení a vydal se k němu. Nezkoumal ho snad ani minutu, když pocítil, jak se půda, na níž se oběma nohama nacházel rozechvěla. Uskočit někam stranou už nestihl. Půda se propadla do prázdnoty a Viktor padal s ní.

Svítilna fungovala. Viktor kuželem světla, který vydávala namířil vzhůru, odkud se do černoty vléval slabý odvar denního svitu z venku. Zdálo se, že pád přežil jen díky svažitému podzemnímu terénu.

Sice jsem se propadl, ale čistý pád určitě nebyl víc jak jeden a půl metru hluboký, uvědomil si Viktor. Pak jsem dopadl na ten podzemní svah, po němž jsem se kutálel až sem dolů.

Svah nebyl tak prudký, jak se mu při pádu zdálo. Hádal, že nebude nijak zvlášť těžké vylézt zpátky nahoru a otvorem v zemi se dostat na povrch.

Ale proč, bych se hnal zpátky, usoudil Viktor. Mohu se tady nejprve porozhlédnout.

Ukázalo se, že svítilna nedokáže dostatečně rozjasnit místo, kde se nacházel. Její světlo se rozplývalo a jen tu a tam odhalovalo stěny podzemního prostoru.

Určitě jsem se dostal do jedné z těch dávno zapečetěných šachet po těžbě křoví čeho, pomyslel si. To je víc než pravděpodobné. Před stovkou

let se v této oblasti těžily a lámaly kameny a možná i něco jiného. Myslel jsem si ale, že to bylo spíše na druhém konci lesa.

Za pár okamžiků se Viktorův první závěr změnil. Část, v níž se nacházel, jistě nebyla šachtou ani jinak těžaři využívaným prostorem. Byla to jeskyně. Veliká podzemní jeskyně, z jejíž síně dále do temnoty vybíhalo několik různých cest, přesněji řečeno chodeb.

Náhle Viktor pocítil slabý závan ledově chladného vzduchu. Zdálo se, že vane přímo z jedné z chodeb. Viktor se chvíli rozmýšlel, zdali by přeci jen nebylo lepší vrátit se na povrch, ale zvítězila jeho zvědavost. Vydal se tedy cestou kudy mrazivý vzduch proudil. Vedla stále hlouběji a hlouběji, někde se zužovala, jinde rozšiřovala, někde se svažovala dolů mírně, jinde až nebezpečně strmě.

Váben naléhavým hlasem, kterému nerozuměl, postupoval Viktor stále rychleji a rychleji. Srdeční tep se zrychloval a myšlenky na svět tam nahoře zůstaly zachyceny v černém sítu temnoty, jež Viktora očistilo od mysl otravující špíny. S každým dalším krokem se cítil svobodnější, silnější a odhodlanější.

Nevěděl, jak dlouho se podzemními stezkami ubíral. Jeho nitrem rezonoval nový, dosud nepoznaný pocit. Naplnil Viktora dojmem, že právě prochází tunelem bezčasovosti. Byl tímto pocitem natolik omámen, že ani nepostřehl konec tunelu. O to více jím otrásl pohled, který se mu vzápětí naskytl, když jeho svítilna odhalila obrovskou jeskynní síň, mnohem větší než tu, do níž se propadl. Úžasem téměř ani nedýchal. Prohlížel si ten obrovský prostor, dokud jeho údiv nevyeskaloval pohledem na stěnu, na níž spatřil něco, o čem se mu nikdy ani nesnilo.

„Jeskynní malby!“ vyhrkl, ale ozvěna jeho vlastních slov mu naháněla tak nepopsatelnou hrůzu, až se otrásl.

Ale stejně se neudržel a po chvíli zkoumání prastarého umění promluvil sám k sobě znovu. „Ta malba je obrovská a krásná. Pro vědce bude mít nedozírnou hodnotu. A já budu navždy uveden jako její objevitel! Jistě jsem první člověk, který ji spatřil po více než několika tisících letech!“

Radostí mu div nepuklo srdce. Chytil se za hlavu a ztěžka oddychoval. Modlil se, aby to celé nebyl jen krutý sen.

Divoce mával svítilnou, když přeskakoval od jednoho malovaného výjevu k druhému. Ani si je nestačil pořádně prohlížet. Nešlo to. Byl příliš nadšený a roztěkaný. Kdyby tak měl fotoaparát s bleskem!

Místy u jeskynní stěny dokonce poskakoval, když se, aniž by si to vlastně vůbec uvědomoval, vydával po jejích obrazech stále dál a dál vstříc temným zákoutím síně. Viděl především vyobrazení různých zvířat, sluneční a měsíční symboly, spatřil však i mnoho jiných znaků a symbolů, které nikdy neviděl, a mnoho kultovních výjevů dávného náboženství.

A pak to spatřil. Světlo dopadlo na malbu patrně největší a také nejpropracovanější. Bylo na ní vyobrazeno shromáždění několika desítek lidí

vedených několika knězi v čele s veleknězem, pokud se o tom tak dalo smýšlet. Zajímavější než samotné shromáždění byl objekt, okolo něhož se dávní lidé shromáždili.

„To je asi nějaká jáma, ne?“ podivil se Viktor.

Propast, napadlo jej ani ne vteřinu poté, co promluvil, a opět se mu zdálo, že ho mráz svými prsty pohladil po zádech. Viktorovi to sice připadalo absurdní, ale na okamžik měl dojem, že na to slovo propast, nepřišel tak úplně sám. A když nad tím tak přemýšlel, pocit strachu mu našeptával zneklidňující otázku: *A jsi tu vůbec sám?*

Viktor nad ní chtěl mávnout rukou, nejraději by strachu odpověděl, že tu nikdo není a že je to právě on, Viktor Zábranský, kdo po tisících letech toto místo objevil a žádný jiný člověk tu nebyl a není, ale nemávl. Jeho ruka zůstala viset ve vzduchu. Jistota byla pryč, pokud tedy toho dne Viktor nějakou jistotu měl.

Bál se to říct, bál se na to pomyslet, ale ve svém nitru cítil, že v jeskyni skutečně není sám. Byl tu ještě někdo, nebo spíš něco.

Kužel světla se poprvé po dlouhé době odlepil od umění na stěně a zamířil do tmy v černočerném koutě. Byl příliš slabý na to, aby z této vzdálenosti něco odhalil, ale Viktor cítil, že kout něco skrývá. Prošel okolo jeskynního záhybu, kde se síň měnila ve vysoce klenutou chodbu podivného vzezření, a pak ušel asi čtyřicet nebo padesát kroků, než se zastavil. Jen kousek před ním byla obrovská propast. Nebylo pochyb, musela to být ta propast z jeskynní kresby.

Svítilna z propasti neodhalila nic, ale Viktor byl přesvědčen, že by mu nepomohly ani ty nejvýkonnější reflektory. Skoro by se odvážil tvrdit, že propast světlo nějak požívá.

Přesto se rozhodl ji alespoň nějakým způsobem otestovat. Našel na zemi kámen velikosti jablka a hodil jej do propasti. Napočítal jedenáct vteřin, než počítat přestal. Neozvalo se nic. Žádný zvuk po dopadu. Vzal ještě další dva, mnohem větší kameny a pokus opakoval, ale skončilo to stejně. Žádný zvuk se neozval. Bylo jedno, zdali napočítal do dvaceti nebo šedesáti vteřin. Nic.

Viktor ještě chvíli hleděl do propasti, ale brzy zpozoroval, že mu ve svítilně dochází baterie. *Musím se rychle vrátit zpátky na povrch, než svítilna zhasne. Zítřka ten objev ohlásím úřadům a vydám se sem určitě s nějakými archeology!*

Odvrátil se od propasti a zamířil k chodbě, ze které přišel. Udělal ale jen tři kroky. Pak ho něco donutilo znovu se otočit a vrátit se k propasti. A také zhasnout svítilnu.

Co je to? Zdá se mi to, nebo slyším... nějaký... hlas?

Několik okamžiků se ani nepohnul. Pak se to ozvalo znovu a on začínal rozumět. *Ne, nezdá se mi to. A není to hlas jeden. Je jich hodně. Opravdu hodně.*

Když Viktor o mnoho hodin později stanul na povrchu, slunce už dávno zapadlo. Domů krácel po tmě, tak jako po tmě prošel zpátky jeskyní. Nebylo to vybitými bateriemi. Svítilna by ještě bez problému nějaký čas svítit vydržela. Viktor ji však už, od chvíle, kdy ji vypnul, nepotřeboval.

Následujícího dne svůj nález úřadům neohlásil. Do jeskyně se pak vracel každý den a u propasti po tmě vysedával celé dny.

Říjen 1990

Když Zdeněk Mrázek procitl z částečné ztráty vědomí, dokonale jej obklopovala černočerná temnota. Ležel na chladné vlhké zemi a vůbec nic neviděl. Dokonce si ani nebyl jistý, zdali nemá oči ovázané páskou nebo jestli mu Viktor přes hlavu nenasadil nějaký pytel. Jenomže Zdeněk necítil žádný dotek látky v okolí svého obličeje.

Do jeho mysli se nenápadně vkradlo zlovlné znepokojení. Neoslepl? Jsou jeho oči tam, kde mají být?

Pochyby zmizely tak jako temnota z nejbližšího okolí, když někde před Zdeněkem zasyčela právě škrtnutá zápalka, jejíž malý plamínek už za dvě nebo tři sekundy zažehl pochodeň. Žlutavé světlo ozářilo Viktorovu tvář. Kapuci již nasazenou neměl. Vypadal spokojeně a nadšeně. Ve výrazu jeho tváře ale bylo něco jízlivého.

„Vstávej, Zdeňku. Dál tě po zemi vláčet nebudu. Půjdeš pěkně po svých,“ oznámil stručně.

Zdeněk se ale zvednout ze země nechtěl. Uvědomoval si, že se musí nacházet někde v podzemí, vypadalo to jako nějaká jeskynní chodba, a dobře chápal, že každý další krok, který ujde za Viktorem, ho vzdaluje naději, že se ještě někdy vrátí na povrch. Srdce se mu zběsile rozbušilo. To ho zachvátila panika.

Nemohl tady zůstat ležet a doufat v záchranu, ovšem jít za Viktorem nevěstilo nic dobrého. Musel to zkusit znovu. Musel znovu zkusit bojovat o život, nějak se z toho všeho dostat. Probudit se z tohoto odporného snu.

Pomalou se postavil na nohy a pohlédl na Viktora. Ten se, zjevně upokojen tím, že Zdeněk plní jeho rozkaz, odvrátil a vykročil vpřed zužující se jeskynní chodbou. Zdeněk ho pomalým krokem následoval. Bedlivě čekal na okamžik, který by mu dal alespoň jiskřičku naděje.

„Jednou jsi mě, to bylo ještě na základní škole,“ začal Viktor, „zamkl v té boudě na náradí, co stála na okraji školního pozemku. Pamatuješ si na to vůbec? Všichni šli domů a já tam zůstal sám. Nebyla tam žádná okna, žádná lampa. Byl jsem tam po tmě několik hodin. Babička a děda byli k smrti vyděšeni, když jsem se nevracel domů.“

Zdeněk Viktorovi způsobil skutečně mnoho nepříjemností, takže se opravdu mohlo dost dobře stát, že už by si na některé z nich ani nevzpomínal. Tuto si však vybavoval dobře.

Byl tehdy podzim, ne nepodobný tomu současnému, kluci ze sedmé a osmé třídy uklízeli listí na pozemku školy. Bylo sychravo, ošklivo, mlhavo. Zdeněk Viktora, když už se s prací skončilo, v té nevhledné kůlně skutečně zavřel. Asi čtvrt hodiny ho nechal prosit o otevření a nakonec se mu vysmál a odešel. Později se dozvěděl, že Viktora našli až večer, když Viktorovi prarodiče zavolali policii, která se ze všeho nejdříve rozhodla prozkoumat

právě okolí školy, kde byl Viktor spatřen naposledy. Bylo to logické a prozíravé řešení. A mělo úspěch.

Viktor samozřejmě nemlčel. Řekl, kdo ho tam zavřel, ale Zdeněk se z toho – jako vždy – vylhal. Pomohli mu v tom jeho kamarádi, kteří na svá čestná slova prohlašovali, že Zdeněk byl celou dobu s nimi a že se tedy ničeho takového dopustit nemohl, neboť by o tom museli něco vědět. Celý případ nakonec vyzněl do ztracena.

„Byla tam tehdy pořádná tma, vůbec nic jsem neviděl,“ pokračoval Viktor svým mírným a klidným hlasem. „Teď mi tma nevádí. Chodím tudy obyčejně beze světla, ale kvůli tobě jsem připravil pochodeň, Zdeňku. Vidíš? Jsem mnohem velkorysejší než ty. Lepší než ty. A také chci, abys tu nádheru viděl. Tahle podzemní krása přeci musí okouzlit i takového zmetka, jako jsi ty.“

Zdeněk vycítil, že jeho chvíle nadešla. Cesta se začala svažovat mnohem strměji dolů. Povrch, na nějž přecházeli, byl místy kluzký a hladký, ale občas z něj vyčnívaly i ostré výběžky.

Viktor na něj už vkročil. Opět začal, po krátké odmlce, něco povídat, ale Zdeněk ho neposlouchal. Vsadil vše na jednu kartu. *Teď, nebo nikdy!*

Zvolil přesně opačnou strategii než tu, pro kterou se rozhodl v lese. Tam se Viktorovi zkoušel vysmeknout. Nevyšlo to. Tentokrát musí být jeho strategie jiná, a hlavně musí vyjít.

Zdeněk prudce vyrazil vpřed. Jeho srdce bylo adrenalin samo. Ramenem narazil vši silou do Viktorových zad.

Ten ani nestačil zavravorat. Upustil pochodeň i lano a v kotrmelcích se řítit do temných hlubin.

Zdeněk slyšel, jak Viktorovo tělo naráží do kamenných překážek po cestě.

To nemohl přežít, stačil si Zdeněk ještě pomyslet, než začal utíkat zpátky. Chtěl nahoru. Na povrch. Zpátky do světa. Tohle místo mu až příliš připomínalo podsvětí, tak jak si ho představoval, když čítával mýty a báje dávných Řeků.

Nebyl čas sundat si z krku oprátku. Stejně by to asi ani nedokázal. Ne, když má ruce spoutané za zády. Podařilo se mu však ze země, ihned potom, co srazil Viktora dolů, sebrat pochodeň. Neměl ani ponětí, jak se mu to tak rychle mohlo podařit, ale nemínil nad tím právě teď filosofovat. Musel se kvůli ní vrhnout na zem a pak ji držet za zády, ale stačilo to, aby okolo sebe měl alespoň trochu světla.

Ruce za zády, nebo ne, Zdeněk nikdy neběžel tak rychle jako dnes. Jeho stehenní svaly by si snad dovolily vyzvat k závodu i ty nejrychlejší sprintery v zemi. Cítil se jako štvaná zvěř, jejíž přežití závisí na každém zlomku sekundy, který pro sebe urve.

Poznal místo, kde se probral, když ho do podzemí Viktor zatáhl.

Východ nemůže být daleko! Rychle! Už jen kousek, jásal Zdeněk ve své mysli.

Adrenalin dělal své. Zdeněk necítil bolest, kterou mu způsobovalo časté odírání se o stěny chodby, necítil potřebu odpočívat. Srdce mu bilo splašeně a ve spáncích hořelo. Na to, že by se mu dýchalo mnohem lépe, kdyby neměl v puse roubík, už ani nemyslel.

Jiskřička naděje teď byla plamínkem a ten Zdeňkovým každým dalším krokem sílil a měnil se ve stále mocnější plamen. Východ už musel být někde za rohem. Zdeňkovi by se snad na tváři objevil úsměv, nebýt té kobercové pásky.

Pokud by se objevil, tak jen na zlomek vteřiny.

Plamen naděje nevyhasl. Byl zmražen.

Někde tam, kde měl být východ, někde tam, kam Zdeněk mířil, se něco mihlo ve tmě a Zdeněk až příliš pozdě poznal, co to bylo. Přímo do hlavy ho zasáhl tvrdý kámen.

Zdeněk padl na znak. Obličej mu zalévala krev, ale on sám neměl ponětí, odkud přesně krvácí. Pro tělo i mysl byl kámen opravdu velkým soustem.

Pochodeň ležela vedle něho. Možná vyhasínala, ale Zdeněk by přísahal, že z ní něco světlo spíše vysává. V jejích posledních paprscích žlutavého světla spatřil Viktora. Zdál se mu nezraněný.

Lano se mu znovu stáhlo kolem krku a Zdeněk se musel, chtě nechtě, postavit na nohy a nedobrovolně následovat Viktora, tentokrát ovšem v naprosté tmě. Často zakopával a padal na zem, mnohokrát se tvrdě uhodil o studené útroby podsvětní říše.

Viktor se pohyboval dvakrát tak rychleji, než když Zdeňka vedl jeskynní stezkou poprvé. Nemluvil, neoddychoval, nezastavoval se. Konstantní rychlostí táhl Zdeňka za sebou jako mladé dobytče.

Z věčnosti v temnotě Zdeňka částečně osvobodila až další sirka, kterou Viktor zažehl, aby s ní rozsvítil pochodeň. Zdeněk byl příliš dezorientovaný, zmatený a stále silně otřesený po úderu kamenem, než aby dokázal určit, zdali je to nová pochodeň, kterou tu musel mít Viktor připravenou, nebo ta už jednou zapálená pochodeň, s níž se pak Zdeněk v tak naivní představě o úspěšném útěku hnal zpět k východu z jeskyně.

Jak si v novém světle všiml, stáli ve velké podzemní síni místy kroucené do zvláštních tvarů. Tmavá zákoutí se šklebila v křivém úsměvu zla, zatímco Viktorova tvář teď byla bez výrazu, chladná a mrtvolně bledá.

Zdeněk se stále rozhlížel, ale Viktor zamířil rozhodným krokem vstříc patrně největšímu z černých zákoutí a táhl ho za sebou. Zdeněk se roztrásl. Cítil, že se něco blíží. Museli být na konci cesty.

Rozhlížel se okolo, aby si dobře vryl do paměti každý detail tohoto místa. Pokud by ještě měl nějakou naději se z toho všeho dostat, může se mu hodit cokoli.

Jeskynní strop nad místem, jímž procházeli, byl tvořen obrovskou klenbou, jejíž podoba ve Zdeňkovi vyvolávala představy spojené se smrtí. Tvář klenby na něj působila jako vnitřek rakve, kamenný náhrobek, ale i jako – a to především – tkáň nějakého lidského orgánu, možná plic nebo kůže, uchovávaného po desetitisíce let v chladu a naloženého v nějakém odporném čirém roztoku, aby se nerozpadal, ale navždy držel pohromadě.

Nedokázal se na ten strop déle dívat, dělalo se mu z něj zle od žaludku a pokud by začal zvracet, jistě by se kvůli roubíku v ústech současně udusil. Otočil hlavu stranou a – byť by tomu ještě před chvílí nevěřil – myšlenky na stropní klenby ho dočista opustily, když užasl nad tím, co spatřil.

Jeskynní malby! Co je tohle vlastně za místo? ochromila ho opět jeho vlastní mysl.

Světlo pochodně ale mířilo převážně vpřed, někam před Viktora, nikoli na stěnu s malbami, takže z nich Zdeněk mnoho neviděl. Tu a tam zahlédl vyobrazení nějakého zvířete, jež v tom rozrušení ani nebyl schopen identifikovat. Jinak zahlédl jen šmouhy či nějaké symboly, které neznal. Byl si jistý i tím, že viděl několik vyobrazení různých náboženských rituálů. Více z kreseb nespatriil, neboť museli projít jeskynním záhybem měnícím se v další chodbu, do níž už kresby nezasahovaly.

Šli ještě několik desítek kroků, než se Viktor zastavil. Zdeněk si všiml, že za záhybem se chodba pomalu změnila v další obrovskou síň. Její strop měl však pořád tu odpudivou podobu, z níž se Zdeňkovi dělalo špatně. Jak si ale rychle všiml, v této síni nešlo jen o strop. Ten divný vzhled se rozlézal po všech stěnách okolo.

Skoro nebylo kam uhnout pohledem, Zdeněk vyděšeně tékal pohledem z místa na místo, až zahlédl něco, co mu – tak jako v prvním případě jeskynní malby – vyhnalo myšlenky na odpornou podobu jeskynní síně z hlavy.

Tam před nimi, tak patnáct dvacet kroků před Viktorem, bylo něco, co Zdeněk nejprve považoval jen za stín, ke kterému nedospěla záře pochodně. Nyní pocítil, že se o stín nejedná.

Do země se tam nořila obrovská jáma.

Viktor, dříve než si toho Zdeněk stačil pořádně všimnout, vsunul pochodeň do malé škvíry mezi kameny na podlaze síně a nenápadně přivázal lano k jinému lanu, které tu měl již připravené, ambulančním uzlem. Druhý konec připraveného lana byl přibit kovovou skobou do země.

Pak Viktor nečekaně přiskočil ke Zdeňkovi a srazil jej k zemi, kde mu k sobě spojil kotníky dalšími pouty. Následně mu strhl kobercovou pásku a vytáhl roubík z úst.

„Tady si můžeš křičet, jak chceš,“ řekl Viktor chladně a poté zamířil k jámě.

„Viktore, počkej!“ křičel za ním Zdeněk. „Co chceš dělat? Já vím, že jsem se k tobě nechoval dobře. Mrzí mě to. Vážně mě to mrzí. Můžeme to ale vyřešit nějak rozumně, ne? Prosím tě, nech mě jít. Už nikdy ti nic špatného neudělám! Prosím tě! Prosím tě! Viktore!“

Nebyl si jistý, zdali Viktor jeho slova vůbec vnímá. Viděl ho, jak stojí u jámy a zapaluje louče podél jejího obvodu. Musel je tam mít přichystané. Viktor měl toho dne všechno připravené a Zdeněk si to právě v celé své hrůze naplno uvědomil. Ještě nikdy neviděl v žádné lidské tváři tolik odhodlání jako dnes v té Viktorově.

Pochopil, že mu prosby nepomohou. Jistý si byl jen tím, že na tomto místě není žádný prostor pro soucit a odpuštění.

Devět loučí okolo jámy hořelo jasným bílým plamenem a Viktor stál nad propastí s výrazem vlka hledícího z hřebene hor do údolí, kde kosti - jím a jeho druhy - zabitých ovcí a lesní zvěře tlí a rozpadají se v prach.

Pažemi pokynul k propastí a Zdeněk v tom gestu nedokázal rozeznat, zdali tím dává najevo touhu rozmlouvat s propastí nebo zdali propast vzývá jako nějaké božstvo či démona. V dalším okamžiku pochopil, že obě možnosti byly správné.

Slyšel Viktorova slova a jejich ozvěna se plazila po stěnách jeskyně i po její podlaze jako neviditelní pavouci ve svém rozechvělém, ale přeci sebejistém osminohém rytmu. A tato slova rezonovala celým prostorem jako nějaký bláznivý startér šílených skutků a kultovních činů, které se nyní probouzely k životu.

„Bezdná propastí, vzývám tvou moc.

Odhal mi vědění a naplň mě silou.

V dar ti přináším oběť dobrou,

nenávisť k ní mé srdce plane.

Ať hloubka mého vědění je odrazem opovržení,

jež cítím k tomu, jenž obětován bude.

Ať síla má je odrazem síly nenávisť,

již cítím k tomu, jenž obětován bude.

Ať je můj dar přijat do hlubiny,

jejíž míra je propastí hněvu mého!“

Po těch slovech se Viktorovy šíleně vyhlížející oči zanořily do těch Zdeňkových a silou blesků hromovládnych božstev udeřily Zdeňka jako výboj defibrilátoru. Začal sebou zmítat na zemi, jako kdyby dostal nějaký záchvat. V zoufalství se snažil přetrhnout řetězy pout obepínajících mu zápěstí i kotníky. Křičel o pomoc tak hlasitě, až ho z ozvěn jeho vlastního hlasu rozbolely uši, a střídavě se snažil překousávat lano, jímž byl uvázán k tomuto místu.

Ale ani jedna pouta nepovolila, jeho volání o pomoc nikdo nezaslechl a provaz byl příliš silný na to, aby ho dokázal za pár sekund překousat.

Viktor mu však smyčku sám stáhl z krku. Byla celá mokrá – od krve a od potu.

Pak ho popadl za nohy a táhl ho k propasti. Měl obrovskou sílu.

Jistě musel mít o pětadvacet, nebo snad dokonce třicet kilogramů méně než Zdeněk, ale nehrálo to žádnou roli. Šílenství Viktorovi propůjčilo právě tolik síly, kolik potřeboval. To bylo jisté.

Pohled na stropní klenbu, teď mnohem lépe osvětlenou, vlil do Zdeňkovy oběhové soustavy i poslední zbytečky adrenalinu, který ještě měl. Znovu začal křičet o pomoc. Kroutil se a převaloval, jen aby Viktorovi jeho práci ztížil. Byl tak zoufalý, že se dokonce bradou pokoušel zachytávat o některé kamenné výčnělky, jež se nořily ven ze země. Marně.

Viktor jej dotáhl až k propasti. Zdeněk se snažil bojovat ze svých posledních sil. Vytrhl své kotníky z Viktorova sevření a jako nějaký podivný živočich připomínající svým pohybem kombinaci, která by vzešla ze zkřížení hada, housenky, červa a žížaly, se pokoušel zaútočit na Viktora a skopnout ho do propasti. Bláhově se chystal naděje, že by se mu to snad mohlo podařit. Byla to jeho poslední naděje.

Viktor měl v tváři stále ten netečný mrtvolný výraz. Zdeňkova touha vybojovat si život za každou cenu jej očividně vůbec nepřekvapovala. Hbitě uskočil před několika nepříliš nebezpečnými Zdeňkovými výpady a ve chvíli, jež se mu zdála nejvhodnější, popadl ocelovým stiskem Zdeňkův levý bérce a prudce jím trhl směrem k propasti.

To, co Zdeněk ucítil, bylo, jak mu tím smýknutím, některé kameny a ostré výčnělky, které se na zemi nacházely, prořízly oblečení a s ním i kůži na zádech.

To, co Zdeněk necítil, byla pevná půda pod nohama.

Jeho dolní končetiny se ocitly v prázdnu. V prázdnu, které však nebylo pusto gravitace.

A tak dolní polovina Zdeňkova těla zamířila do propasti a Zdeňkovi se před očima stačilo mihnout jen rozmazané světlo bíle plápolajících loučí, než se v propasti ocitl celý.

Padal dlouho, velmi dlouho. Cítil chlad a skučení větru kolem uší.

Není jisté, na co při pádu myslel, tak jako není jisté, jestli dopadl na dno propasti. Pokud tedy lze předpokládat, že každá propast musí své dno mít.

Viktor hleděl do propasti. Byl silný. Propast ho udělala silným. Dobře věděl, co je třeba dělat. Propast mu toto temné vědění poskytla.

Zíral do ní tak dlouho, dokud všechny plameny v síni nevyhasly. Pak bloudil labyrintem jeskynních chodeb ještě dlouhé hodiny. Nikoli však kvůli tomu, že by neznal cestu ven. Potřeboval si jen dobře rozmyslet, jak obnoví kult starobylé propasti.

To byl teď jeho úkol.